

Wat u als bedrijf kunt verwachten bij een ernstig bedrijfsongeval

Een ongeval op de werkvloer is altijd erg vervelend. Uiteraard voor de direct betrokkenen maar ook voor het bedrijf zelf. Zeker als sprake is van zwaar lichamelijk letsel of een dodelijke afloop. Het bedrijf wordt bij een ongeval vaak geconfronteerd met diverse netelige kwesties: de emotionele impact, praktische afwikkeling en een onderzoek door de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Inspectie SZW). De uitkomsten van een dergelijk onderzoek kunnen leiden tot bestuursrechtelijke en soms zelfs strafrechtelijke handhaving.

SIMONE VAN KEULEN

Stel u bent directeur van een metaalrecyclingbedrijf. Uw bedrijf is behoorlijk omvangrijk en op uw bedrijf wordt met meerdere kranen gewerkt om de ingekomen stromen metaal te sorteren. Op een zeker moment wordt u gebeld door een collega die u heel vervelend nieuws brengt. Bij de sorteerwerkzaamheden is een medewerker gewond geraakt. Hij liep vlakbij een kraan terwijl er gesorteerd werd en is door een ongelukkige samenloop van omstandigheden geraakt door de grijper. Het slachtoffer wordt direct naar het ziekenhuis gebracht. Later die dag hoort u dat de desbetreffende medewerker een aantal dagen in het ziekenhuis moet verblijven en waarschijnlijk langdurig moet revalideren. U vraagt zich af hoe dit ongeval heeft kunnen gebeuren. De medewerker wist toch dat hij daar niet mocht lopen? Had hij geen helm op? Was er niemand aanwezig op het terrein om de medewerker te wijzen op het feit dat hij daar niet mocht zijn?

Melding Inspectie SZW

Iedere werkgever heeft op grond van de wet de plicht om een arbeidsongeval dat leidt tot de dood, blijvend letsel of een ziekenhuisopname direct te melden bij de toezichthouder. In dit geval is dit de Inspectie SZW. Overigens wordt een poliklinische behandeling niet gezien als een ziekenhuisopname. Als het ongeval niet direct maar wel later leidt tot een ziekenhuisopname, moet het ongeval alsnog worden gemeld. Overigens kan de

Inspectie SZW ook onderzoek doen naar niet-meldingsplichtige ongevallen. Indien u geen melding maakt van een meldingsplichtig ongeval, kan hiervoor een forse boete (al snel oplopend tot € 50.000) worden opgelegd.

Onderzoek

Wat doet de Inspectie SZW precies? Allereerst zal het beoordelen of er onderzoek gedaan moet worden. Dit onderzoek richt zich op het vaststellen van de oorzaak van het ongeval enerzijds, en het onderzoek naar overtredingen van wet- en regelgeving anderzijds. Sommige overtredingen zijn aangewezen als strafbare feiten. Wanneer er een strafbaar feit is gepleegd, kan er strafrechtelijke vervolging plaatsvinden. Dat betekent dus ook dat er een strafrechtelijke vervolging van uw onderneming zou kunnen volgen. Wanneer besloten wordt om geen nader onderzoek te doen, worden de werkgever en het slachtoffer hiervan in kennis gesteld. Wanneer sprake is van een ongeval met zwaar lichamelijk letsel of dodelijke afloop zal de Inspectie SZW vrijwel zeker onderzoek doen. Hier kan ook het Openbaar Ministerie een rol spelen.

Arbidsomstandighedenwet

Wanneer sprake is van een ernstig arbeidsongeval, komt vrijwel altijd artikel 32 van de Arbidsomstandighedenwet in beeld. Deze bepaling behelst een algemeen verbod. Dit houdt in dat het een

werkgever verboden is handelingen te verrichten of na te laten waardoor strijd met de Arbowet ontstaat, terwijl de werkgever weet of redelijkerwijs kan weten dat daardoor levensgevaar of ernstige schade aan de gezondheid van een of meer werknemers ontstaat of te verwachten is. Overtreding is een strafbaar feit.

Wanneer sprake is van een ernstig ongeval, wordt de leiding van het strafrechtelijk onderzoek direct overgedragen aan het Openbaar Ministerie in de persoon van de officier van justitie. Hoewel onder zijn leiding zal het feitelijk onderzoek (nog steeds) worden uitgevoerd door medewerkers van de Inspectie SZW. Wanneer sprake is van zwaar lichamelijk letsel onderzoekt de Inspectie SZW of er sprake is van een overtreding van artikel 32 Arbowet of artikel 308 Wetboek van Strafrecht (zwaar lichamelijk letsel door schuld). Onder zwaar lichamelijk letsel wordt blijvend letsel of een ziekenhuisopname verstaan. Wanneer de inspecteur van mening is dat er aanwijzingen zijn die duiden op overtreding van eerder genoemde artikelen, zal hij de officier van justitie informeren en wordt het onderzoek overgenomen.

Enkele tips

In het geval van de casus heeft u het ongeval keurig gemeld bij de Inspectie SZW. De Inspectie draagt het onderzoek over aan de officier van justitie; er is im-

mers sprake van een ernstig (en dus meldingsplichtig) ongeval. De Inspectie komt direct ter plaatse en ondervraagt een aantal medewerkers over de toedracht van het ongeval. Ook vraagt de Inspectie u naar specifieke zaken uit uw administratie, zoals persoonlijke gegevens van het slachtoffer, uw risico-inventarisatie en risico-evaluatie en gegevens over toolboxmeetings en cursussen die worden aangeboden aan uw werknemers. U geeft alles keurig af.

Zo vlak na een ongeval lijkt alles snel te gaan. De Inspectie SZW wil op korte termijn allerlei gegevens van uw bedrijf, hoort medewerkers en zal de plaats van het ongeval onderzoeken. U doet uzelf en uw advocaat een groot plezier als u een duidelijk overzicht bijhoudt van de gegevens die door de Inspectie SZW zijn opgevraagd en zijn verstrekt. Ook welke medewerkers zijn gehoord en wie van de Inspectie SZW een bezoek heeft gebracht aan uw onderneming moet u noteren. U doet er sowieso verstandig aan uzelf direct in verbinding te stellen met een advocaat. De consequenties van het onderzoek kunnen immers groot zijn. Het is dan ook zinvol u direct goed voor te laten lichten over uw rechten en plichten.

Looptijd en afronding

Een onderzoek naar een ongeval met ernstige gevolgen neemt vaak behoorlijk wat tijd in beslag. Er zullen immers veel onderzoekshandelingen moeten worden verricht, zoals het horen van medewerkers, het beoordelen van stukken en het uitwerken van de onderzoeksresultaten. De looptijd van een onderzoek varieert van enkele maanden tot soms wel twee jaar.

Nadat het strafrechtelijk onderzoek is afgerond, beslist de officier van justitie of er een strafrechtelijke vervolging zal volgen. Indien sprake is van een strafbaar feit, zal er een proces-verbaal worden opgemaakt. Hierin staan alle bevindingen naar aanleiding van het strafrechtelijk onderzoek beschreven en het dient als basis voor het strafdossier. Wanneer de officier van justitie van mening is dat er géén aanleiding is voor strafrechtelijke vervolging, dan wordt de Inspectie SZW van deze beslissing op de hoogte gesteld.

De Inspectie SZW kan vervolgens bekijken of de zaak zich leent voor bestuursrechtelijke handhaving, zoals de oplegging van een bestuurlijke boete. Gegevens die zijn verzameld in het kader van een strafrechtelijk onderzoek, kunnen (na toestemming van de officier van justitie) worden gebruikt bij de bestuursrechtelijke afdoening.

Terug naar de casus

Als directeur van het metaalrecyclingbedrijf waar het ongeval heeft plaatsgevonden ontvangt u na negen maanden bericht van de officier van justitie. De officier van justitie is van mening dat er sprake is van een strafbaar feit, gepleegd door uw onderneming. Uit het onderzoek is namelijk gebleken dat uw risico-inventarisatie en risico-evaluatie niet op orde waren, uw werknemers onvoldoende werden geïnstrueerd over de mogelijke risico's bij het werken met kranen en er daarnaast onvoldoende toezicht is gehouden. De officier van justitie zal uw onderneming gaan dagvaarden en u zult als wettelijk vertegenwoordiger van de onderneming voor de strafrechter moeten verschijnen om tekst en uitleg te

geven. Op dat moment zult u een advocaat moeten raadplegen om u bij te staan. Het verstandigst is het de advocaat direct op de dag van het ongeval in te schakelen zodat u exact weet hoe na het ongeval te handelen en wat u kunt verwachten tijdens het komende proces.

Weloverwogen handelen

Zoals gezegd is een arbeidsongeval een zeer heftig gebeuren. U wilt dat het slachtoffer er zo snel mogelijk weer bovenop komt of, in een ernstiger geval, dat de nabestaanden goed, correct en menselijk behandeld worden. U wilt er ook voor zorgen dat het nooit meer kan gebeuren. Maar u wilt ook voorkomen dat uw bedrijf wellicht ten onrechte forse boetes krijgt die het voortbestaan ervan in gevaar brengt. Zorg dus dat u rustig blijft, de procedures netjes volgt en laat u direct juridisch informeren. Heeft u vragen over bestuursrechtelijke of strafrechtelijke handhaving van arbeidsongevallen? Neem dan contact op met de auteur. ■

Simone van Keulen is advocaat bij Van Iersel Luchtman advocaten op de vestiging in 's-Hertogenbosch. Zij maakt deel uit van de sectie Omgeving en is specialist op het gebied van bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving. Simone is tevens lid van het brancheteam Afval & Recycling van Van Iersel Luchtman advocaten, dat bedrijven in die branche op tal van rechtsgebieden bijstaat.

